

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо зниження ставки податку на додану вартість для молока і молочної продукції» (реєстр. № 9161 від 31.03.2023), поданий народними депутатами України Ковальчуком О. В. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Відповідно до пояснювальної записки законопроект розроблено з метою забезпечення доступності життєво необхідних молочних товарів для широких верств населення та попередження занепаду вітчизняного тваринництва.

Законопроектом передбачено доповнити пункт 193.1 статті 193 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) підпунктом «г», відповідно до якого запропоновано запровадити ставку оподаткування податком на додану вартість 10 % на операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України за такими кодами згідно з УКТ ЗЕД: 0401 (молоко та вершки, незгущені та без додання цукру чи інших підсолоджувальних речовин); 0402 (молоко та вершки, згущені або з доданням цукру або інших підсолоджувальних речовин); 0403 (йогурт; маслянка, коагульовані молоко та вершки, кефір та інші ферментовані або підкислені молоко та вершки, згущені або незгущені, з доданням цукру чи інших підсолоджувальних речовин або ароматизовані, або з доданням фруктів, горіхів чи какао); 0404 (молочна сироватка, згущена або незгущена, з доданням чи без додання цукру чи інших підсолоджувальних речовин; продукти, що складаються з натуральних компонентів молока, з доданням чи без додання цукру чи інших підсолоджувальних речовин, в іншому місці не зазначені); 0405 (масло вершкове та інші жири, вироблені з молока; молочні пасти); 0406 (сири всіх видів і кисломолочний сир).

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень акта матиме негативний вплив на показники бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Запровадження ставки податку на додану вартість 10 % на операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України молока та молочної продукції призведе до недонадходження податку на додану вартість до бюджету, при цьому ймовірно необхідно буде збільшити ресурс бюджету на відшкодування податку на додану вартість.

За наявною в Міністерстві фінансів України інформацією, орієнтовні прогнозовані річні втрати держбюджету в обсягах показників на рівні 2022 року з урахуванням очікуваного індексу споживчих цін на 2023 рік при запровадженні

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000099F72E005FA89900](#)

Підписувач [Воробей Світлана Іванівна](#)

Дійсний з [24.09.2021 14:48:32](#) по [24.09.2023 14:48:32](#)

Міністерство фінансів України

11310-03-3/11638 від 28.04.2023

ставки податку на додану вартість 10 % на операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України молока та молочної продукції можуть становити 7,1 млрд гривень.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття
Пропозиції щодо додаткового фінансового забезпечення відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Згідно з частиною першою статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Проте відповідних розрахунків до законопроекту не надано.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроектом запропоновано запровадити ставку податку на додану вартість 10 % на операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України молока та молочної продукції.

Зниження ставки податку на додану вартість з 20 % на 10 % на такі товари, як молоко та молочна продукція, в тому числі ті, що реалізуються кінцевому споживачеві, який фактично сплачує податок на додану вартість у ціні товару, спричинить недонадходження податку на додану вартість до бюджету, а також ймовірно збільшить обсяг відшкодування податку на додану вартість з бюджету.

У разі запровадження 10 % ставки податку на додану вартість на операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України молока та молочної продукції орієнтовні прогнозовані втрати держбюджету становитимуть 7,1 млрд грн у розрахунку на рік.

Використання зниження основної ставки податку на додану вартість на молоко та молочну продукцію як засіб зниження ціни є неефективним механізмом. Природа ціни визначається балансом попиту та пропозиції товарів в умовах вільної конкуренції. Продукти харчування, до яких також належить молоко та молочна продукція, здебільшого є групою товарів з нееластичним попитом. На їх ціни впливають значною мірою фактори вільної конкуренції (приклад – лікарські засоби, вартість яких не є низькою навіть в умовах зниженої від основної ставки податку на додану вартість).

Водночас користуватись ставкою податку на додану вартість 10 % на молоко та молочну продукцію будуть не лише ті, хто потребує підтримки, а й ті покупці, на добробуті яких ріст цін істотно не позначився. У зв'язку із цим у разі впровадження ставки податку 10 % держава втратить доходи, що може спричинити розбалансування Державного бюджету України на відповідний рік.

Також слід зауважити, що значна кількість таких продуктів харчування реалізується особами, що не зареєстровані платниками податку на додану

вартість, тому зниження ставки податку на додану вартість не вплине на вартість товарів, що постачаються такими особами.

Як показує практика, стимулювання діяльності будь-яких суб'єктів господарювання шляхом надання їм права на застосування преференційних режимів оподаткування податком на додану вартість не призводить до покращення діяльності таких суб'єктів господарювання чи суттєвого збільшення їх продуктивності, а лише зменшує надходження до бюджету.

До того ж такі преференційні режими оподаткування податком на додану вартість, окрім недонадходження цього податку до бюджету, призводять до ускладнення адміністрування цього податку та додаткових витрат з бюджету для здійснення контролю за дотриманням умов оподаткування цим податком.

Відповідно до економічної природи податку на додану вартість у разі перевищення суми податку на додану вартість сплаченого у ціні товару / послуги, які беруть участь у формуванні податкових зобов'язань (податковий кредит), над сумою податку на додану вартість, що сплачується покупцями у ціні товару / послуги (податкові зобов'язання), сума перевищення такого податку підлягає відшкодуванню з бюджету.

Тобто при запровадженні ставки податку на додану вартість 10 % на вищезазначені операції державою буде створено ще одну категорію платників – виробників молока та молочної сировини, яким потрібно буде постійно відшкодовувати з бюджету суми податку на додану вартість.

Водночас податок на додану вартість є одним з основних джерел надходжень до бюджету і як загальнодержавний податок спрямовується на фінансування основних захищених видатків бюджету, зокрема виконання заходів, спрямованих на фінансування обороноздатності держави та підтримку населення.

Крім того, слід враховувати, що відповідно до Меморандуму про економічну та фінансову політику від 24.03.2023 між Україною та Міжнародним валютним фондом Україна зобов'язалася утримуватися від будь-якої податкової політики та адміністративних заходів, які можуть негативно вплинути на базу податкових надходжень у 2023 році та надалі.

Реалізація запропонованих змін не узгоджується з вимогами щодо виконання зобов'язань України в рамках Меморандуму, а також призведе до зменшення податкових надходжень у 2023 році і, як наслідок, негативно вплине на забезпечення потреб сектору оборони та безпеки для зупинення воєнної агресії російської федерації.

З урахуванням викладеного проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо зниження ставки податку на додану вартість для молока і молочної продукції», поданий народними депутатами України Ковальчуком О. В. та іншими (реєстр. № 9161 від 31.03.2023), не підтримано.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ